

særlig at fremhæve. Efter Lovforslaget skal Godseieren, naar det kommer til Tvangssalg, ikke blot finde sig i Afdraget af Kvotaparten til Fæsterens Efterladte, men tillige skal han, hvad den Deel af Kjøbesummen angaaer, der tilfalder ham, nøies med at erholde $\frac{1}{6}$ deraf strax udbetalt og for de øvrige $\frac{5}{6}$ ansee sig tilfredsstillet ved et i det solgte Sted prioriteret, 4 pCt. rentebærende og i et langt Tidsrum uopstigeligt Pantebrev. En Ordning af denne Bestaaffenhed maa nu vistnok, hvor det paagældende Gods ikke er et Lehn- eller Fideicommissgods, men en fri, vilkaarlig Pantesætning og anden vilkaarlig Eiendomsraadighed undergivet Besiddelse, ansees som i høj Grad mislig. For ikke at bryde ved andre Følger af den nævnte Omsætning af den største Deel af Eiendomsværdien til en paa lang Tid bunden, kun med et stort Courstab affættelig Pantefordring, tunde det vanskeligt være at benegte, at et Gods meget vel kan være i en saa stærk Grad behæftet med Pantegæld, at en saadan Forandring ikke vilde blive uden Indflydelse paa Pantefikkerheden, og i ethvert Fald er det umuligt at sige, hvad Virkning Frygten for en saadan Indflydelse vilde komme til at udøve paa Pantehaverne og derved paa Creditforholdene i Almindelighed. I Folkethingets Dagsorden af 1856 var det ogsaa foreslaaet, at der til de øvrige anbefalede Foranstaltninger skulde føies Oprettelsen af en kongelig garanteret Creditkasse, blandt Andet for at Pantehavernes Rettigheder ved dens Hjælp kunde blive sikrede. Dette vilde imidlertid blive en Behyrkelse for Statskassen, som vistnok ikke vilde være uden Betænkelighed. Nævnlig kommer herved det Spørgsmaal frem, hvad Indflydelse muligen den tvungne Credit vilde kunne have paa de ved Auctionerne opnaaede Kjøbesummers Størrelse, et Spørgsmaal, som ogsaa i andre Henseender tunde være af ikke liden Vigtighed ved hele denne Sags Bedømmelse.

Selv om det kunde tænkes, at man kom ud over alt Andet, paatrænger sig endelig det store Spørgsmaal, om da virkelig, hvis Lovforslagets Tanker blev ophøiet til Lov, Formaalet, Selveiendoms Indførelse, vilde blive opnaaet, ialtfald paa en Maade, som Bennerne af

Selveiendom med Rette kunde finde tilfredsstillende. Saaledes som Lovforslaget kom fra Forslagsstillerens Haand, var der efter vor Opfattelse ingen Grund til at antage, at det overhovedet vilde have nogen Indflydelse til at fremhjælpe Selveiendom paa de Godser, hvis Eiere ellers ikke havde Lyst til at sælge. Thi efter det oprindelige Lovforslags § 9 skulde Eierne, naar de blot den første Gang, da en Fæstegaard blev ledig, indrettede sig med Fæstearvingen saaledes, at denne tog Fæste istedetfor at begjære Auction, derefter erholde fuld Frihed til at behandle Gaarden som en dem tilhørende, fæstetvangsret Eiendomsgaard, og den Spore til Salg, der hidtil havde ligget i Fæstetvangen, vilde altsaa endog blive borttågen. Som Lovforslaget nu foreligger, er bemeldte § 9 udgaet af samme, men i det 3die Led af § 8 indeholdes der en Bestemmelse, der ikke skjønnes at kunne forstaaes anderledes, end at den i Virkeligheden giver Godseieren den samme Afgang til at faae det saaledes indrettet, at Forakriften om Auction ved Fæsteledighed ikke faaer nogen praktisk Betydning, men Godscomplexet forbliver samlet i hans Haand, og det med større Frihed for ham i Benyttelsen end hidtil. Sæt imidlertid at det, dette uagtet, virkelig vilde blive Tilfældet, at Godscomplexernes Oplosning vilde blive paastyndet ved, at der udkom en Lov af Indhold som det nærværende Lovforslag, indrømmes maa det dog, at hvor ønskeligt det end kan være, at de samlede Godser forsvinde, er det ikke ligegyldigt, paa hvad Maade dette skeer. Den store Genstemmighed, der hersker angaaende Gavnligheden af Godscomplexernes Oplosning, hænger aabenbart sammen med, at man tænker sig den foregaaende i Fremtiden paa samme Maade som hidtil, ved at Brugerne af Fæstestederne gaae over til at blive Eiere paa saadanne Bettingelser, som de finde at kunne være tjente med, og da navnlig saaledes, at de kunne have grundet Haab om, at de og deres Familier kunne blive siddende paa Gaardene med Udsigt til, ved en fornuftig Benyttelse af den erhvervede Eiendomsret, stadigen at forbedre deres Stilling. Men hvad Følgerne vilde blive, naar Fæstestedernes Afhændelse ikke længer kom